

Den Haag, 20 januari 2011

Op 15 november 2010 heeft u mij gevraagd om een reactie op een brief betreffende een klacht van adoptieouders over de werkwijze van de adoptievergunninghouder, de Nederlandse Adoptie Stichting (hierna: NAS). In deze brief ga ik kort in op de klachten van de ouders en geef ik aan welke maatregelen ik inmiddels heb genomen. Om privacyredenen noem ik in deze brief geen namen. Ik verzoek u om deze kwestie vertrouwelijk te behandelen.

Voordat ik inga op de verschillende onderwerpen die in de brief van de ouders worden genoemd over de werkwijze van de NAS, wil ik eerst een algemene opmerking maken over de relatie tussen het Ministerie van Veiligheid en Justitie en de vergunninghouders. Omdat veel van de klachten van de adoptieouders betrekking hebben op de gang van zaken rondom de overname van de contacten van de Stichting Flash door de NAS, geef ik ook kort een weergave hiervan.

Algemeen

In het Nederlandse adoptiestelsel, zoals dat is vastgelegd in de Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka), zijn de zogenoemde vergunninghouders (waaronder de NAS) primair verantwoordelijk voor de uitvoering van bemiddelingen bij adoptie. De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie is verantwoordelijk voor het uiteindelijke besluit over de adoptie van individuele zaken en is deels belast met het toezicht op de vergunninghouders¹. Er is geen financiële relatie tussen het Ministerie van Veiligheid en Justitie en de vergunninghouders. Wel beslist de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over de verlening en de verlenging van de vergunningen aan de vergunninghouders. Om de kwaliteit en het toezicht op de uitvoering van bemiddelingen door de vergunninghouders te versterken is, onder de verantwoordelijkheid van de toenmalige Minister van Justitie, door de vergunninghouders een kwaliteitskader opgesteld. Dit kwaliteitskader is per 1 januari 2010 van kracht geworden en wordt gehanteerd bij het beoordelen van de verlening van de vergunningen van de vergunninghouders.

De overname van de contacten van de Stichting Flash door de NAS

De Stichting Flash, een van de vergunninghouders interlandelijke adoptie, gaf medio 2009 aan niet te kunnen voldoen aan de nieuwe kwaliteitseisen die aan vergunninghouders worden gesteld op basis van het kwaliteitskader. De Stichting Flash is een organisatie die voornamelijk draaide op vrijwilligers. De NAS gaf vervolgens aan geïnteresseerd te zijn in overname van de activiteiten en contacten van de Stichting Flash. De NAS is een organisatie met betaalde medewerkers. Tijdens de gesprekken tussen het bestuur van Flash en het bestuur van de NAS over een mogelijke overname van de stichting Flash is gebleken dat de contracten die adoptiefouders met de Stichting Flash hadden afgesloten, naar de maatstaven van de NAS niet dekkend zouden zijn voor de kosten die de NAS ten behoeve van deze adoptiedossiers zou moeten maken. De NAS heeft daarom op het laatste moment besloten nieuwe contracten aan te bieden aan de ouders die eerder met de Stichting Flash een contract hadden afgesloten, met een naheffing. Diverse ouders hebben aangegeven dat zij, onder druk en uit vrees dat ze geen kind meer konden

¹ Het toezicht op de naleving van de voor de vergunninghouders geldende voorschriften is op basis van artikel 25 van de Wobka neergelegd bij de Inspectie Jeugdzorg.

adopterende, dit contract hebben getekend. Andere ouders die al een kind hadden, maar nog nazorgverplichtingen hebben, hebben dit nieuwe contract van de NAS geweigerd. Vervolgens heeft de NAS alle ouders die géén nieuw contract hebben getekend doorverwezen naar het toenmalige Ministerie van Justitie. De NAS wilde geen activiteiten meer verrichten voor deze ouders en ook hun klachten niet in behandeling nemen. Ouders hebben zich vervolgens tot het toenmalige Ministerie van Justitie gewend met het verzoek om maatregelen te treffen tegen de NAS.

Genomen maatregelen en afspraken met de NAS

In de afgelopen periode zijn er vanuit mijn departement diverse indringende gesprekken gevoerd met het bestuur van de NAS over de klachten van de ouders en de ontstane situatie. Daarnaast heeft, ter voorbereiding op de verlenging van de vergunning van de NAS die per 19 december jl. expireerde, zowel de Inspectie Jeugdzorg als de Departementale Auditdienst (DAD) van mijn Ministerie onderzoek verricht naar de werkwijze van de NAS.

Op basis van de resultaten van deze twee onderzoeken en de klachten van ouders en andere organisaties over de NAS, heb ik besloten om de vergunning van de NAS voor een beperkte periode te verlengen. De vergunning van de NAS is in plaats van de gebruikelijke periode van vijf jaar slechts voor een periode van twee jaar verlengd. Tevens zijn aan deze vergunningverlening de volgende voorwaarden verbonden.

a. Communicatie

Afgesproken is met de NAS dat zij de werkwijze en de communicatie richting de ouders en andere partijen zal verbeteren. Ook zal zij de klachten van adoptieouders serieus in behandeling moeten nemen. Er zal door mijn ambtenaren periodiek een gesprek met de NAS plaatsvinden waarin de verbeteringen in de werkwijze en communicatie worden besproken.

b. Bestuurssamenstelling

Uit het onderzoek van de DAD en uit klachten van ouders is gebleken dat de wijze waarop het bestuur van de NAS is samengesteld vragen oproept. Er is geen duidelijk onderscheid tussen het bestuur en de uitvoerende organisatie van de NAS. Afgesproken is dat de NAS in haar statuten en werkwijze een duidelijk onderscheid aanbrengt tussen bestuur en de organisatie en daarover het Ministerie van Veiligheid en Justitie informeert.

c. Onderzoek naar de overname van de contacten van Flash door de NAS

Er bestaan nog veel vragen over de afspraken die gemaakt zijn tussen het bestuur van Flash en het bestuur van de NAS over de overname van de contacten van Flash. Met de NAS is afgesproken dat er op korte termijn een onderzoek zal plaatsvinden naar de financiële en juridische consequenties van deze afspraken voor de (aspirant-)adoptiefouders. Ook zal in dit onderzoek ingegaan worden op de wijze waarop over de overname van Flash en de consequenties hiervan is gecommuniceerd met de (aspirant-)adoptiefouders.

d. Verzorging van follow-uprapportages

Er zijn ouders die een kind hebben geadopteerd via de bemiddeling van de Stichting Flash en nog de verplichting hebben om gedurende een bepaalde periode follow-uprapportages te verzenden naar het land van herkomst over de ontwikkelingen van het adoptiefkind. Enkele van deze ouders hebben geen nieuw contract met de NAS getekend, waarna de NAS vervolgens niet bereid bleek om deze follow-uprapportages te verzorgen. Er zijn inmiddels met de NAS concrete afspraken gemaakt over een zorgvuldige afhandeling van deze follow-uprapportages van adoptiefouders.

e. Klachten over situatie in kindertehuis Bresma in Haïti

Tenslotte worden in de brief van de ouders opmerkingen gemaakt over mogelijke misstanden in Haïti in het kindertehuis waar de NAS contacten mee onderhoudt. Op basis van deze en andere signalen heb ik besloten om adopties uit Haïti vooralsnog op te schorten. Ik heb uw Kamer daarover bericht in mijn brief van 10 december jl. (Kamerstukken II, 2010/11, 31 265, nr. 36). In het voorjaar van 2011 (vermoedelijk eind maart) zal er een ambtelijke delegatie naar Haïti afreizen, waarbij tevens de betrokken kindertehuizen zullen worden bezocht. Daarna zal een definitief standpunt door mij worden ingenomen m.b.t. adopties uit Haïti.

De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
F. Teeven